

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ АКТИВІВ

Важливу частину активів будь-якого підприємства займають малоцінні активи. Структурно їх можна поділити на дві групи (рис. 1).

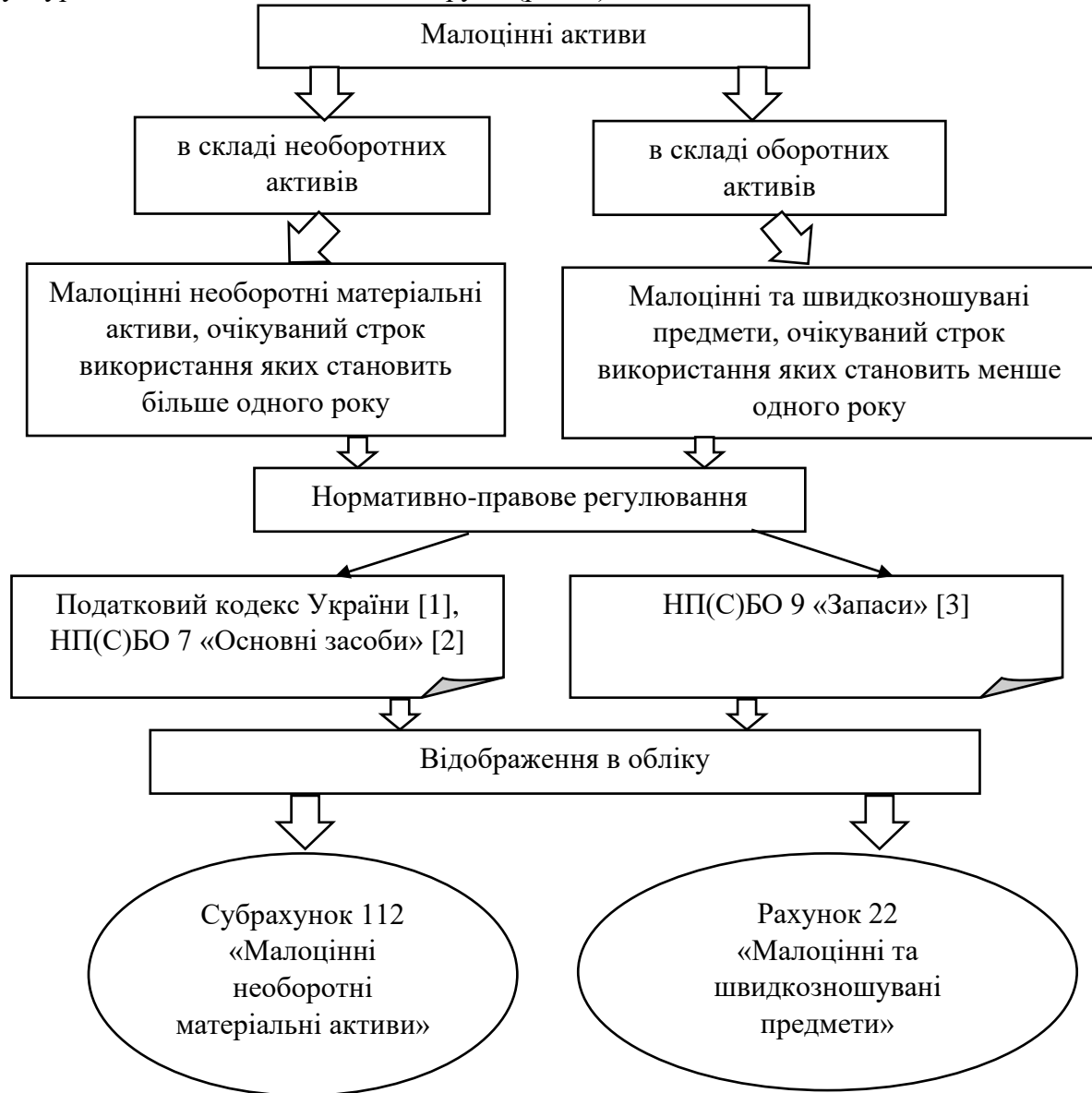

Рис. 1. Види малоцінних активів для цілей обліку

Критерієм для віднесення предметів до малоцінних необоротних матеріальних активів (далі МНМА) є вартісна межа. Для цілей фінансового обліку підприємства самостійно установлюють вартісні ознаки предметів, що входять до малоцінних, зазначаючи про це в розпорядчому документі про облікову політику.

Ті підприємства, які є платниками податку на прибуток та застосовують податкові різниці, в переважній більшості при веденні фінансового обліку орієнтуються на вартісні критерії, визначені у податковому законодавстві. Проаналізувавши вимоги Податкового кодексу України [1] ми дійшли висновку, що МНМА – це матеріальні активи, що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких менше або дорівнює 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Відповідно до класифікації, яка наведена в НП(С)БО 7 «Основні засоби» [2] МНМА є складовою інших необоротних матеріальних активів.

Малоцінні активи у складі оборотних визнаються малоцінними швидкозношуваними предметами (далі МШП) та обліковуються згідно методології запасів у НП(С)БО 9 «Запаси» [3]. Це активи зі строком використання менше 1 року, які є предметами багаторазового використання.

МШП суттєво відрізняються від інших видів запасів, обсяги або кількість яких поступово зменшується в результаті їх використання. МШП у свою чергу зберігають натурально-речову форму до кінця строку корисного використання та багато разів беруть участь у виробництві, тобто поводять себе як основні засоби [4]. Але варто зауважити, що, на відміну від МНМА, МШП не мають вартісного критерію щодо їх визнання.

МШП обліковуються на активному рахунку 22 «Малоцінні і швидкозношувані предмети». За дебетом рахунка відображаються за первісною вартістю придбані (виготовлені) МШП, за кредитом - за обліковою вартістю відпуск МШП в експлуатацію зі списанням на рахунки обліку витрат, а також списання недостач і втрат від псування таких предметів.

Для обліку МНМА передбачено субрахунок 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи». За дебетом субрахунка відображається надходження МНМА за первісною вартістю; сума витрат на поліпшення об'єкта (реконструкція, модернізація); сума дооцінки. За кредитом відображається вибуття МНМА внаслідок продажу, безплатної передачі і списання через непридатність до подальшої експлуатації.

Протягом терміну використання на всі МНМА нараховується знос. При цьому підприємство обирає один з методів амортизації і фіксує свій вибір у розпорядчому документі про облікову політику. Відповідно до національних стандартів амортизація МНМА може здійснюватися одним із таких методів: прямолінійний; виробничий; «50 на 50», метод 100%.

Література

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.10.2022).

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 01.10.2022).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99/conv> (дата звернення: 01.10.2022).

4. Китайчук Т. Г. Актуальні питання обліку малоцінних активів. *Економіка та держава*. 2021. № 7. 16–20 с.